

Kommissorium for 'Partnerskab for dimittender i arbejde'

September 2020

Det er for mange dimittender en udfordring at finde det første job efter endt uddannelse. Der vurderes således et behov for at hjælpe dimittender fra alle typer videregående uddannelse med hurtigere at finde fodfæste på arbejdsmarkedet.

Der har fra 2007 til 2018¹ været en stigning i antallet af nyuddannede fra de danske videregående uddannelser på ca. 59 pct. I samme periode er antallet af dimittender fra de videregående uddannelser, der er berørt af ledighed, steget fra 11.900 til 28.900.

Dimittendernes udfordringer aktualiseres af den nuværende situation på det danske arbejdsmarked med ca. 26.000 flere ledige og lavere aktivitet i dansk økonomi som helhed som følge af sundhedskrisen. Nyuddannede er blandt de grupper på arbejdsmarkedet, som ofte er særligt udsatte i krisetider, bl.a. fordi de typisk har mindst erfaring og er blevet ansat sidst.

Fra marts 2020 til og med maj 2020 er antallet af dimittender, der modtager dagpenge, steget fra 21.799 til 25.273 fuldtidspersoner. Det må derfor forventes, at sundhedskrisen vil forstærke de ledighedsudfordringer, som dimittender oplever i overgangen fra uddannelse til arbejdsmarkedet. Det forstærker behovet for nye tiltag.

Boks 1.

Fakta om udviklingen i dimittendledigheden

- Man kan modtage dimittenddagpenge i op til to år efter, at man har færdiggjort en SU-berettiget eller lærlinge- eller elevuddannelse, fx en erhvervsuddannelse eller videregående uddannelse.
- I 2018 var der ca. 33.600 ledige dimittender, som modtog dimittenddagpenge på tværs af uddannelsesbaggrunde, heraf ca. 28.900 fra videregående uddannelser. Der er tale om en markant stigning fra 2007, hvor antallet var ca. 14.900 personer og heraf 11.900 fra videregående uddannelser. Stigningen skal bl.a. ses i lyset af, at der fra 2007 til 2017 var ca. 27.500 flere, der fik en erhvervskompetencegivende uddannelse.
- Andelen af dimittender fra de videregående uddannelser, der modtager dimittenddagpenge inden for et år efter endt uddannelse, er steget fra 27 pct. i 2007 til 42 pct. i 2018.

Gennemførte tiltag for at nedbringe dimittendledighed

Der er inden for de senere år gennemført flere større reformer for at nedbringe ledigheden for dimittender fra de videregående uddannelser. Der er bl.a. indført ledighedsbaseret dimensionering af uddannelser med ledighedsudfordringer og et nyt bevillingssystem, som endnu ikke er slået fuldt igennem. Samtidig er der med *Aftale om et tryggere dagpengesystem* fra 2015 gennemført justeringer af dimittenddagpengesatsen for dimittender, der ikke er forsørgere, for at styrke det økonomiske incitament til at tage arbejde.

¹ Antallet i 2018 skal vurderes med forbehold, da det seneste uddannelsesdata kun indeholder afsluttede uddannelser til og med september 2018. Det er ensbetydende med, at personer, som afslutter deres uddannelse mellem oktober-december 2018 og samtidig bliver indplaceret i 2018, ikke indgår i opgørelsen.

Som led i håndteringen af sundhedskrisen har regeringen endvidere iværksat initiativer for at hjælpe dimittender nu og her. Det gælder bl.a. det midlertidige stop for forbrug af dagpengereetten, som er blevet forlænget til og med 31. august 2020, hvorfor ingen dimittender har forbrugt af deres toårige dagpengereet i denne periode. Herudover kommer flere af initiativerne i aftalerne fra juni 2020 om opkvalificering ledige dimittender til gavn.

Boks 2 giver overblik over eksisterende tiltag for at nedbringe ledigheden for dimittender på Beskæftigelsesministeriet og Uddannelses- og Forskningsministeriets områder.

Boks 2:

Eksisterende tiltag for at nedbringe dimittendledigheden

UFM

- Dimensionering af videregående uddannelser med ledighedsudfordringer.
- Nyt bevillingssystem, hvor en andel af bevillingerne afhænger af de nyuddannedes overgang til beskæftigelse.
- Prækvalifikation af nye uddannelser, hvor et rådgivende udvalg vurderer, om uddannelsen er relevant for arbejdsmarkedet, inden uddannelses- og forskningsministeren beslutter, om uddannelsen kan oprettes.
- Strategiske rammekontrakter mellem uddannelses- og forskningsministeren og uddannelsesinstitutionernes bestyrelser, som bl.a. indeholder mål vedr. uddannelsernes relevans for arbejdsmarkedet eller om at styrke de studerendes overgang til arbejdsmarkedet.
- Efter anbefaling fra Udvalget for bedre universitetsuddannelser i 2018 har universiteterne igangsat tiltag med henblik på at imødekomme kompetencebehov på arbejdsmarkedet, f.eks. løbende tilpasning af studiepladser, styrket vejledningsindsats med fokus på match med arbejdsmarked, styrket kobling mellem teori og praksis og bedre digitale kompetencer.

BM

- Trainee-indsatsen målrettet ledige dimittender, der modtager dagpenge på dimittendsats. Trainee-indsatsen blev igangsat under den tidligere S-R-SF-regering. Ordningen er løbende blevet forlænget.
- Med Aftale om et tryggere dagpengesystem (2015) nedsatte Venstre-regeringen, Socialdemokratiet og Dansk Folkeparti dimittendsatsen for ikke-forsørgere fra 82 pct. af dagpengemaksimum til 71,5 pct.
- Med aftalen om ekstraordinært løft af ledige (juni 2020) udvides trainee-indsatsen i 2020 og forlænges til 1. juli 2022. Med aftalen afsættes endvidere 10 mio. kr. i 2020 til graduate-programmer til nyuddannede, ligesom muligheden for at tage korte erhvervsrettede kurser samles i én regional ordning for alle ledige, og bevillingen hæves.

Et nyt partnerskab

Der er behov for at hjælpe dimittender fra alle videregående uddannelser med hurtigere at finde fodfæste på arbejdsmarkedet. Behovet for at forbedre dimittendernes overgang til job gør sig gældende både på lang sigt og på kort sigt. Ledighedssituationen som følge af Covid-19 aktualiserer udfordringen yderligere og skærper behovet for et bredt forankret samarbejde.

Beskæftigelsesministeren og uddannelses- og forskningsministeren nedsætter derfor et partnerskab bestående af relevante aktører, som pba. dialog, videndeling og indblik i den aktuelle ledighedssituation skal bidrage til praksisnære løsninger og tværgående indsatser, der kan lette overgangen fra uddannelse til arbejdsmarkedet for dimittender fra de videregående uddannelser med ledighedsudfordringer.

Partnerskabet tager udgangspunkt i, at styrkelse af samarbejde og ansvarliggørelse på tværs af aktører og sektorer er en forudsætning for, at dimittenderne hurtigere finder fodfæste på arbejdsmarkedet. Partnerskabet vil særligt skulle se på løsninger til at hjælpe flere dimittender til hurtigere at finde beskæftigelse i den private sektor. Analyser viser således, at der primært er potentiale for at opsuge det stigende antal universitetsuddannede på det private arbejdsmarked, ligesom at erhvervsakademierne og de maritime institutioner primært uddanner til den private sektor. For det offentlige arbejdsmarked er udfordringen mere varieret – f.eks. er der behov for flere dimittender fra flere af de store velfærdsuddannelser. Partnerskabet vil skulle inddrage og drage nytte af erfaringer fra tidligere indsatser, projekter og samarbejder. Partnerskabet kan også søge inspiration i eksisterende anbefalinger, fx Beskæftigelsesrådet, samt eksisterende analyser.

Partnerskabets arbejde organiseres ud fra følgende opgaver:

- Videndeling, kortlægning og identifikation af udfordringer, der særligt udgør barrierer for dimittender i forhold til at få hurtigere fodfæste på arbejdsmarkedet.
- Inddragelse og udbredelse af erfaringer fra tidligere indsatser, projekter og samarbejder.
- Følge udviklingen i aktuelle ledighedsudfordringer for dimittender fra de videregående uddannelser og tænke dette ind i partnerskabets arbejde.
- Etablere konkrete samarbejder og/eller igangsætte konkrete initiativer mellem relevante aktører tæt på praksis.
- Rådgive regeringen ift. mulige tiltag i overgangen mellem uddannelse og beskæftigelse for at nedbringe søgeledigheden blandt dimittender.

Møder og arbejdsform

Der afholdes i alt fire møder henover 2020 og primo 2021, jf. *tabel 1*. Der vil være ministerdeltagelse på det indledende og det afsluttende møde. Møderne vil have til formål at identificere og drøfte problemstillinger, løsninger og konkrete samarbejdsmuligheder mellem medlemmerne og øvrige relevante aktører.

Da partnerskabet har som formål at nedbringe dimittendledigheden gennem konkrete samarbejder, lægges der op til, at medlemmerne på baggrund af drøftelserne på møderne igangsætter fælles initiativer eller udbreder eksisterende, som kan bidrage til at nedbringe dimittendledigheden. Som led heri vil medlemmerne mellem hvert møde blive opfordret til og understøttet i at samarbejde om konkrete projekter, der kan afrapporteres om på møderne.

Der vil løbende blive taget stilling til, om møderne kan afholdes fysisk eller i stedet bør afholdes virtuelt afhængigt af, hvordan sundhedskrisen udvikler sig.

Tabel 1**Møder i partnerskabet**

Møde	Tidspunkt	Tema	Indhold
1	Oktober 2020	Kick-off og problemidentifikation	<p>På mødet sætter ministrene den politiske ramme for og forventningerne til partnerskabet. Medlemmerne drøfter de mest centrale problemstillinger for dimittender i relation til dels corona, dels generelle udfordringer. Medlemmerne identificerer fokusområder og konkrete samarbejdsmuligheder samt aftaler aktiviteter frem mod næste møde.</p> <p>Relevant data og analyser samt et overblik over eksisterende tiltag kan bringes i spil.</p>
2	December 2020	Løsninger nu og her	<p>På mødet sætter partnerskabet fokus på coronakrisens konsekvenser for dimittenders beskæftigelsesmuligheder og drøfter, hvordan der nu og her kan igangsættes initiativer, som kan hjælpe dimittender hurtigere i beskæftigelse.</p> <p>Fokus vil være på etablering af velfungerende samarbejdsaftaler om de identificerede initiativer/løsninger.</p>
3	Februar 2021	Løsninger på længere sigt	<p>På mødet sætter partnerskabet fokus på de mere generelle, langsigtede løsninger på dimittenders udfordringer med at finde fodfæste på arbejdsmarkedet efter endt uddannelse.</p> <p>Fokus vil være på både den afsluttende del af uddannelsen og overgangen til arbejdsmarkedet samt etablering af samarbejdsaftaler om mulige initiativer.</p>
4	Ultimo april 2021	Afsluttende møde	<p>På mødet samler ministrene op på partnerskabets arbejde. Medlemmerne rapporterer fra de igangsatte samarbejder, og der tages en afsluttende drøftelse af, hvordan dels medlemmerne dels andre aktører kan forpligte sig på fortsat at hjælpe dimittender hurtigere i beskæftigelse efter endt uddannelse.</p>

Partnerskabet vil bestå af repræsentanter fra arbejdsmarkedets parter, kommuner, a-kasser, uddannelsesinstitutioner, virksomheder samt de studerende jf. tabel 2.

Der lægges op til, at deltagerkredsen omfatter personer, som har kendskab til erfaringer fra arbejdet med de udfordringer, som dimittender fra de videregående uddannelser har med at finde beskæftigelse efter endt uddannelse.

Tabel 2**Medlemmer af partnerskabet**

Repræsentant for	Organisation	Antal
Arbejdsmarkedets parter	Fagbevægelsens Hovedorganisation	1
Arbejdsmarkedets parter	Dansk Arbejdsgiverforening	1
Arbejdsmarkedets parter	Dansk Industri	1
Arbejdsmarkedets parter	Dansk Erhverv	1
Arbejdsmarkedets parter	Akademikerne, AC	1
Faglig organisation	Dansk Magisterforening	1
Faglig organisation	Djøf	1
Kommuner	KL	1
Kommuner	Beskæftigelsesforvaltning København	1
Kommuner	Beskæftigelsesforvaltning Aarhus	1
Kommuner	Beskæftigelsesforvaltning Aalborg	1
A-kasser	Danske A-kasser (DAK)	1
Videregående uddannelsesinstitutioner	Universiteter	1
Videregående uddannelsesinstitutioner	Professionshøjskoler	1
Videregående uddannelsesinstitutioner	Erhvervsakademier	1
Videregående uddannelsesinstitutioner	De videregående kunstneriske uddannelsesinstitutioner	1
Videregående uddannelsesinstitutioner	De maritime uddannelsesinstitutioner	1
Erhvervsorganisationer	SMV Danmark	1
Virksomheder	Galaxa Pharma	1
Virksomheder	Queue-it	1
Virksomheder	Ørsted	1
Studerende	Danske Studerendes Fællesråd	1
Studerende	Studerenterforum UC	1
Studerende	Repræsentant for de erhvervsakademistuderende	1
Studerende	Repræsentant for de maritime studerende	1
Medlemmer i alt		25

Partnerskabet vil undervejs inddrage øvrige aktører, herunder særligt aktører, der er tæt på problemstillingen, til at understøtte og kvalificere drøftelserne både på møderne og evt. i arbejdet herimellem.

Partnerskabet sekretariatsbetjenes af et sekretariat bestående af Beskæftigelsesministeriet og Uddannelses- og Forskningsministeriet. Sekretariatet vil før og mellem møderne have tæt kontakt til deltagerne organisationer for at sikre et tæt samarbejde med de relevante fagpersoner rundt om i organisationer. Dette skal bl.a. understøtte, at der mellem møderne bliver arbejdet med at etablere relevante samarbejder og indsatser på tværs af organisationerne.